

Collegevergadering: 9 januari 2024
Portefeuillehouder: Jasper Nieuwenhuizen (Jeugdzorg)
Status: openbaar

Onderwerp: Landelijke tarieven Gecertificeerde instellingen en gevolgen voor begroting 2024

Voorgesteld besluit

1. De landelijk vastgestelde tarieven jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen te hanteren;
2. De vastgestelde jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen toe te passen bij de verlenging van de contracten per 1 januari 2024;
3. De raad te informeren middels bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Samenvatting

Om de werkdruk bij gecertificeerde instellingen omlaag te brengen en daarmee de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren is één van de maatregelen reële tarieven. Op basis van onderzoek van bureau KPMG zijn landelijke tarieven vastgesteld voor de gecertificeerde instellingen, de uitvoerders van jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringsmaatregelen.

De landelijke tarieven gelden per 1 januari 2024. Omdat de landelijke tarieven hoger liggen dan de huidige heeft de invoering hiervan gevolgen voor de gemeentelijke begroting.

Dit voorstel staat in relatie tot anders:

De Jeugdwet en de gemeentelijke begroting 2024

Inleiding

De werkdruk bij instellingen voor jeugdbescherming en -reclassering is de laatste jaren structureel te hoog. Er is landelijk sprake van een hoog personeelsverloop en ziekteverzuim. Hierdoor zijn wachtlijsten ontstaan en krijgen ouders en kinderen niet altijd de zorg en aandacht die ze nodig hebben. Het betreft de meest kwetsbare gezinnen en kinderen in onze samenleving waarbij de overheid ingrijpt, omdat er zorgen zijn over de veiligheid en ontwikkeling van de kinderen. Er wordt gewerkt aan structurele oplossingen om de geconstateerde problemen op te lossen, zoals het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd.

Gelet op de acute situatie bij de Gecertificeerde Instellingen, hierna: GI's, is het belangrijk om op korte termijn de werkdruk bij de GI's te verlagen en de bekostiging met adequate tarieven op orde te krijgen. Dat is reden voor gemeenten, Jeugdzorg Nederland (Platform Jeugdbescherming) en de beide verantwoordelijke bewindspersonen om voor de kortere termijn actie te ondernemen. Dit heeft

geresulteerd in de opdracht vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid aan het bureau KPMG om te komen tot landelijke tarieven per 1 januari 2024.

Bureau KPMG heeft in september 2023 het onderzoeksrapport uitgebracht met daarin een advies voor reële landelijk tarieven. Het rapport is een aantal maanden later afgerond dan verwacht. Dit is besproken in het VNG overleg met accounthoudende wethouders en vanuit daar vastgesteld. Het tarief voor de jeugdbescherming is opgebouwd op basis van het vastgestelde Kwaliteitskader en Prestatiebeschrijvingen Jeugdbescherming (KKPB). Hierin hebben Rijk, gemeenten, VNG en GI's gezamenlijk de prestaties, kwaliteitskaders en bijbehorende caseload beschreven. Voor de jeugdreclassering wordt nog gewerkt aan een KKPB. Daarvan zijn voor nu de VNG-tarieven 2014 met 20% geïndexeerd.

Naast het landelijk tarief zijn er ook nog variabele componenten die per GI worden vastgesteld, omdat die niet in een uniform landelijk tarief gevat konden worden.

Het gaat hier om:

- Pupilkosten, deze zitten niet in het landelijk tarief, hierover moest onderhandeld worden.
- Het weerstandsvermogen (moet 10% zijn anders een opslag van 2% op het tarief)
- Het ingroeipad (kan een GI al voldoen aan de eisen in het KKPB en caseloadnorm van 12sg. Zo niet dan komt er volgens een staffel een korting op het tarief en moet de GI onderbouwen hoe zij gaat toewerken naar de juiste normen. Vanaf 2026 moeten alle GI's voldoen en op het niveau van het KKPB en daarmee het landelijk tarief zitten).

KPMG heeft de opdracht gehad om een impactanalyse te maken per GI die daarmee de onderhandelingen met de betreffende gemeenten kan voeren. Deze gesprekken hebben plaats gevonden met de DJGB en landelijk met de VNG en de WSS en het Leger des Heils.

Het proces om te berekenen wat de tariefsverhoging van de voorgestelde kostprijs per inkoopregio betekent was lastig, omdat niet duidelijk was wat er nou wel en niet in de kostprijs is meegenomen en de productstructuur anders is dan wij nu hanteren.

De impact van de tariefsverhoging door het landelijk tarief op de gemeentelijk begroting is nu in beeld te brengen omdat de rijksbijdrage helder is geworden, de impactanalyse duidelijkheid geeft en het grootste deel van de gesprekken hierover heeft plaats gevonden.

In onze (inkoop) regio staan wij op het punt de huidige contracten met de GI's per 1 januari 2024 te verlengen voor 2 jaar. Het wachten is nog op duidelijkheid over het tarief.

Argumenten

1. In te stemmen met de vastgestelde landelijke tarieven GI.

Gemeenten, Jeugdzorg Nederland (Platform Jeugdbescherming) en de beide verantwoordelijke bewindspersonen hebben zich geconformeerd om, naar aanleiding van onderzoek van KPMG, te komen tot reële landelijke tarieven voor de GI's. Naar aanleiding van het kwaliteitskader, dit onderzoek en de FNV-onderhandelingen is gekomen tot een caseload voor medewerkers van 1 op 12. De caseload is tot op heden vastgesteld op 1 op 15. Om hiertoe te komen is een stijging van de tarieven onvermijdelijk.

Gemeenten zijn gehouden aan het betalen van reële tarieven voor jeugdhulp en jeugdzorg.

Het is in het belang van (de inwoners van) de gemeenten om te beschikken over een gezonde jeugdzorg, met zo laag mogelijk wachttijden. Dit ook om verergering van de problematiek, met de daarbij horende hogere kosten, te voorkomen.

Aangezien het hier gaat om landelijk berekende en afgestemde reële tarieven is het advies deze te volgen.

2. Deze toe te passen bij de verlenging van de contracten per 1 januari 2024

Wij staan op het punt van verlenging van de contracten. De GI's geven aan (grotendeels) te voldoen aan de in het kader van deze tarieven gestelde (kwaliteits-)eisen, en verwachten derhalve ook een invoering van de landelijke tarieven bij het verlengen van de contracten.

3. De raad hierover te informeren middels de raadsinformatiebrief

De begroting 2024 is in de gemeenten reeds vastgesteld. De invoering van de landelijke tarieven zal leiden tot een wijziging in de begroting. Het is van belang om het aandeel rijksbijdrage vanuit het gemeentefonds te reserveren voor het deels financieren van de meerkosten van dit besluit.

Kanttekeningen en alternatieven

1. Het alternatief zou zijn om niet akkoord te gaan met de landelijke tarieven.

Ondanks dat de nieuwe landelijke tarieven niet wettelijk vastgelegd zijn, is het wel de afspraak tussen Rijk, gemeenten en GI's aan de hand van onafhankelijk kostprijsonderzoek te komen tot reële tarieven. Indien gemeenten niet akkoord gaan met deze tarieven zal dit leiden tot rechtszaken. We gaan er van uit dat overige gemeenten landelijk gezien akkoord gaan.

Momenteel staan wij ook aan de verlenging van contracten. GI's hebben aangegeven dat dit gebeurt op grond van de vastgestelde landelijke tarieven.

Financiële aspecten

Omdat het landelijk tarief vrij laat bekend werd en de gesprekken met de GI's nog gaande zijn, was het niet mogelijk om een eventuele financiële impact te berekenen en mee te nemen in de begroting 2024. Dat betekent dat de gemeenten van de regio Alkmaar nu worden geconfronteerd met een extra kostenpost.

Het Rijk stort structureel, ter dekking van de helft van de extra kosten die zij landelijk op macroniveau verwachten, 30 miljoen extra in het gemeentefonds. Dit is niet geoormerkt, wel meegenomen in de septembercirculaire. We hebben dit in onderstaande tabel verdisconteerd.

Het rijk gaat uit van een daling van het aantal maatregelen. Daar wij verwachten dat een eventuele daling in maatregelen een extra belasting zal betekenen van de lokale teams, heeft de accounthoudend wethouder bij de VNG verzocht om de in te richten deskundigencommissie ook te laten kijken naar eventuele meerkosten voor de lokale teams, zodat dit meegenomen kan worden in de onderhandelingen over de rijksbijdrage.

Op basis van de informatie die wij nu hebben is een voorlopige berekening gemaakt van de extra kosten die worden verwacht n.a.v. de invoer van het landelijk tarief t.o.v. het huidige tarief. Hierbij is uitgegaan van de productie van 2023. Hierin is ook rekening gehouden met de indexering van het tarief 2023, zouden we dat in 2024 hebben gecontinueerd. Dit is een prognose, de daadwerkelijk kosten zijn afhankelijk van het werkelijk aan JB/JR maatregelen in 2024.

De som komt nu op de volgende kosten voor Alkmaar waarmee in de begroting geen rekening is gehouden.

Gemeente	Extra kosten (bruto)	Gemeentefonds	Extra kosten (netto)
Alkmaar	€ 500.539	€ 198.014	€ 302.525

Dit besluit leidt wel tot een begrotingswijziging / budgetwijziging.

Vervolg en communicatie

College zal de Raad informeren middels een raadsinformatiebrief. De verwachte meerkosten zullen meegenomen worden in de eerste Burap van 2024.

Uitvoering

De contracten die wij met de GI's hebben lopen per 1 januari 2024 af. Er is een mogelijkheid om met 2 jaar te verlengen. Dit voorstel is al aan de GI's gedaan. Zij willen alvorens te tekenen eerst de besluitvorming over het tarief afwachten. Vindt de besluitvorming niet tijdig plaats dan moeten wij voor de tussentijd afspraken maken om de dienstverlening te continueren.

Wanneer besluitvorming heeft plaatsgevonden moeten de gemeentelijk administratiesystemen worden aangepast. Afhankelijk van het moment van besluitvorming moet er een overbruggingsafpraak worden gemaakt, om te zorgen dat de GI's de verleende diensten wel kunnen declareren en de continuïteit van dienstverlening niet in gevaar te brengen. Wanneer de besluitvorming later dan februari plaatsvindt zal dit aan de orde zijn. Gevolg is zowel voor de GI's als de gemeente extra administratieve belasting.

Bijlagen

1. Raadsinformatiebrief